

ДИГИТАЛНА МУЛТИПОЛАРНОСТ

Нова архитектура геополитичке моћи
у ери вештачке интелигенције

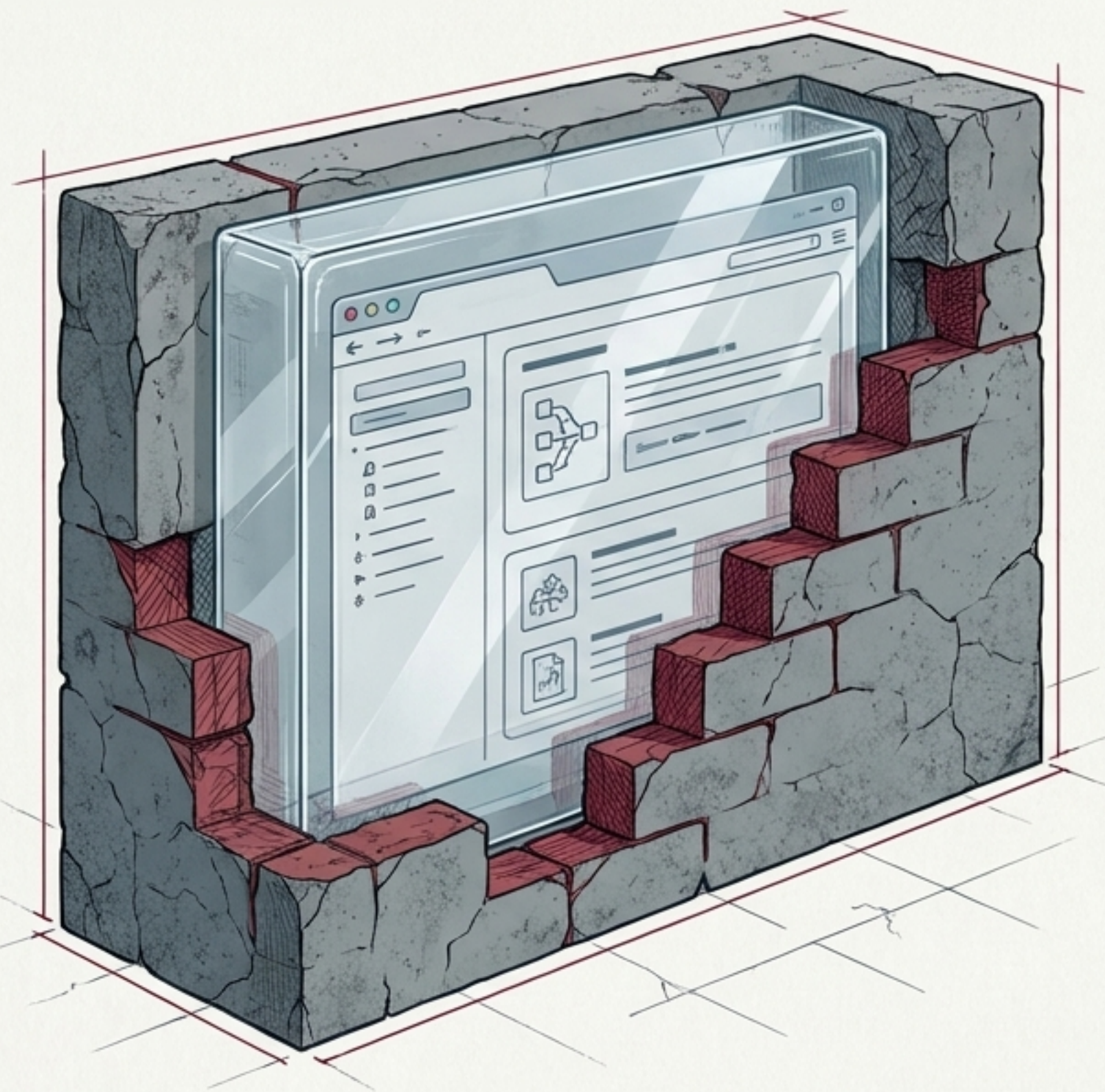
Крај дуопола: Трка за вештачку интелигенцију више није резервисана само за две суперсиле

Средње силе широм света користе своје асиметричне предности — огроман капитал, јефтину енергију, хардверски монопол или регулаторну моћ — како би изградиле независне дигиталне тврђаве и редефинисале глобални поредак.

РУСИЈА: Дигитални кавез високе технологије

Diagnostic Dashboard

Софтверски суверенитет

YandexGPT и GigaChat (Сбер) потпуно доминирају унутрашњим тржиштем (раст на 58 млрд. рубаља). Сбер остварује стратешко партнерство са кинеским DeepSeek-ом ради независности од Запада.

Хардверска криза

Ембарго на Nvidia процесоре приморава ослањање на сиво тржиште. Домаћи AI сервери (Гравитон/Байкал) и даље зависе од прокријумчарених чипова.

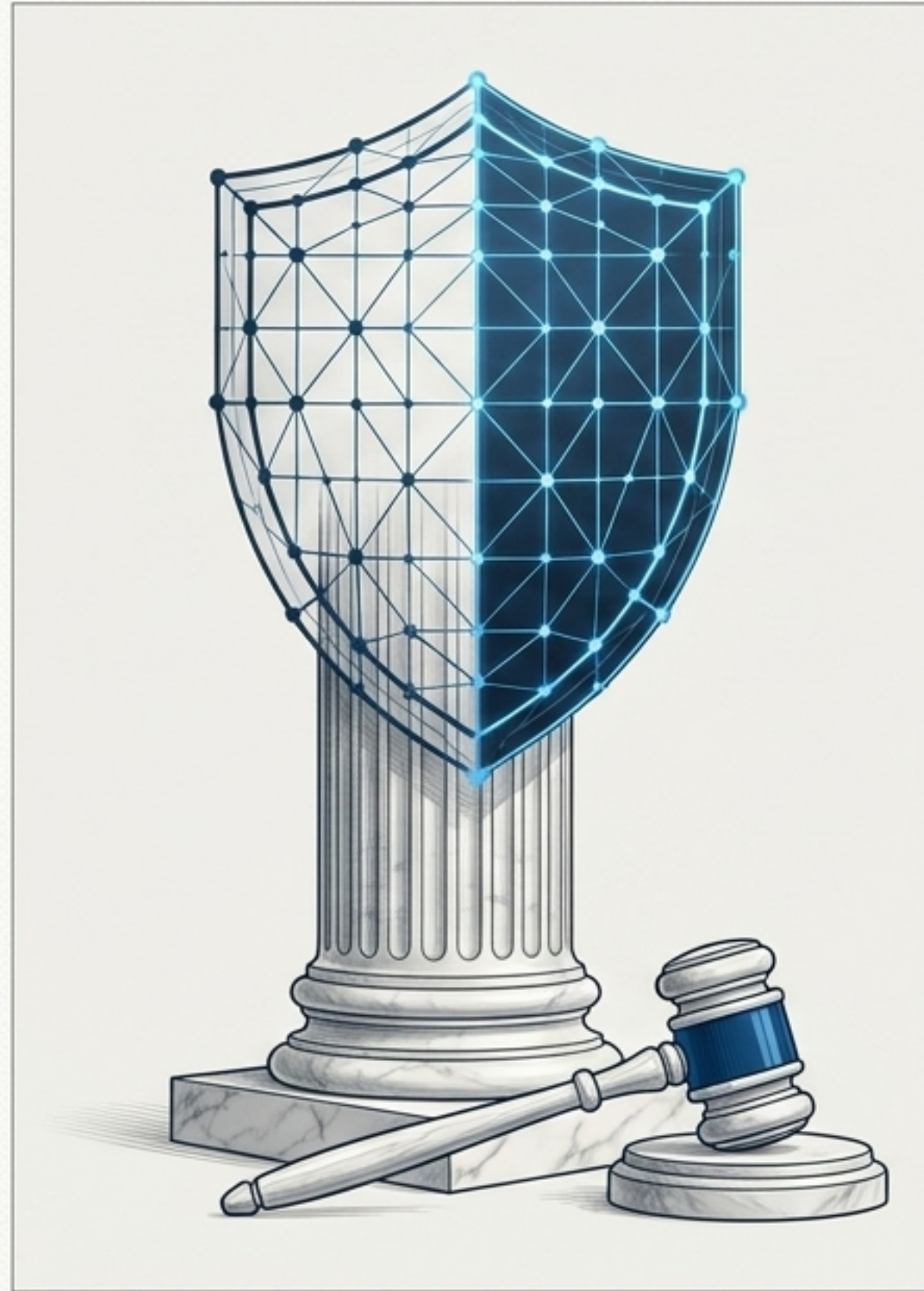
Хардверска криза

Ембарго на Nvidia процесоре приморава ослањање на сиво тржиште. Домаћи AI сервери (Гравитон/Байкал) и даље зависе од прокријумчарених чипова.

Примена и контрола

Имплементација у војсци (копилот AI у Су-57) и свемиру (Роскосмос МСС). Законски покушаји уградње традиционалних вредности у AI алгоритме изазивају скепсу инжењера.

ЕВРОПСКА УНИЈА: Регулаторни штит и поверљиви AI

Парадокс капитала

Мета
годишњи буџет
за чипове

Војни буџет
Немачке

Правна авангарда

EU AI Act диктира глобалне стандарде, али под притиском индустрије казне су одложене до 2027. како се не би угушили домаћи стартапови.

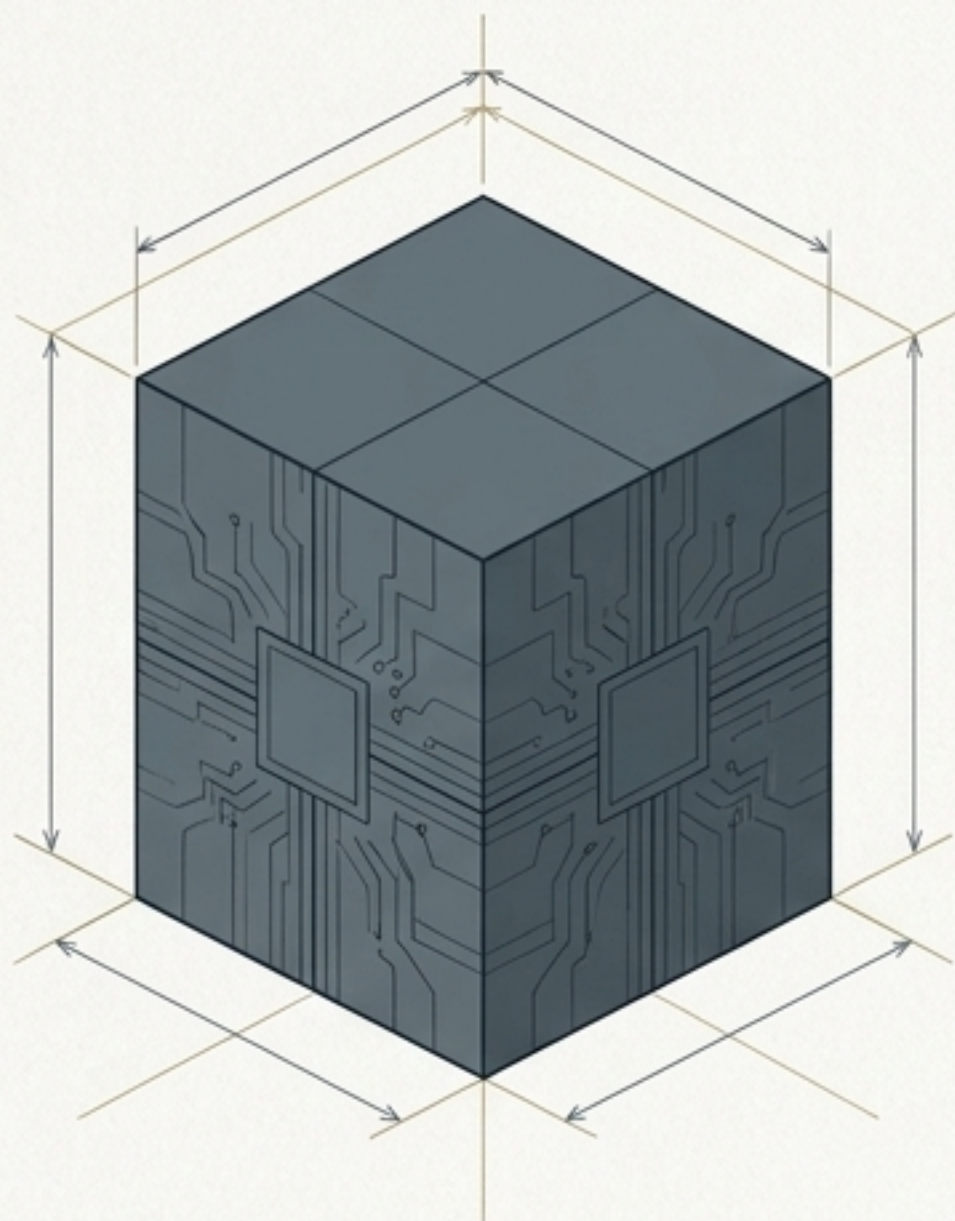
Суверени облак

Закон CADA (2026) покреће изградњу европских AI фабрика како би се смањила зависност од америчког Big Tech-a (AWS, Azure).

Нише изврсности

Mistral AI (Француска, 11.7 млрд. €) доминира open-weight моделима. Aleph Alpha и Helsing (Немачка) преузимају лидерство у одбрамбеном и државном сектору.

ИНДИЈА: Демократизација технологије и AI за све

Запад: Масивни модели

Индија: Специјализовани SLM-ови

Мали језички модели (SLMs)

Напуштање концепта једног модела због 19.500 локалних језика. Развој модела попут Sarvam AI и Kisan e-Mitra (гласовни асистент за пољопривреднике).

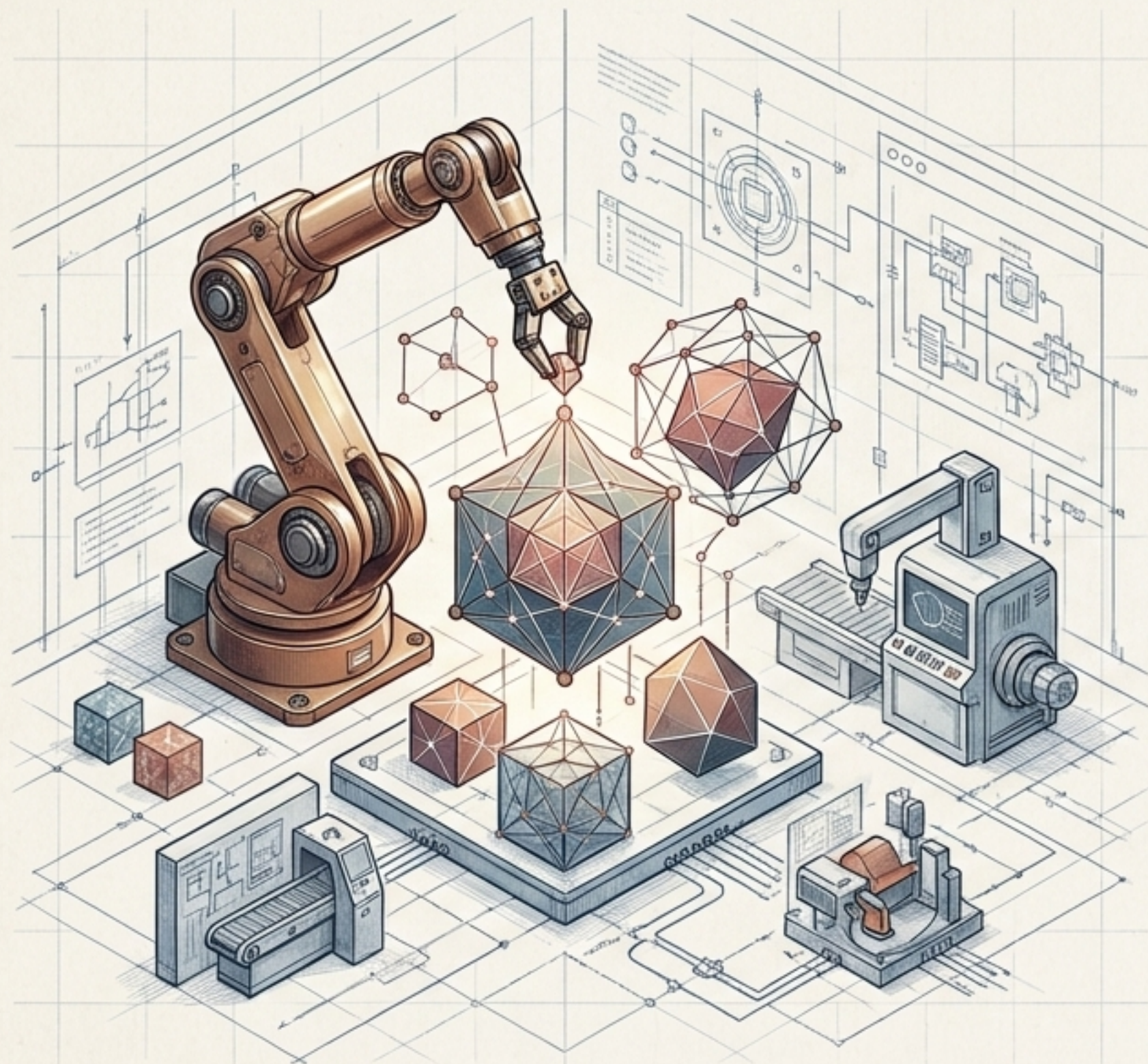
Порески рај за хардвер

Индија нуди ослобађање од пореза на добит до 2047. године за стране дата-центре, уз државну инвестицију од 1.2 млрд. долара за 38.000 GPU-ова.

Визија MANAV

Фонд од милијарду рупија који ставља људске вредности у центар, фокусирајући се на здравство, паметне градове и интеграцију AI у школске програме.

ЈАПАН: Физички АИ и спајање са стварношћу

Индустријска аутономија

Национална АИ алијанса (SoftBank, Honda, Sony) прави модел од 1 трилион параметара до 2027. за управљање роботима и ланцима снабдевања као одговор на старење становништва.

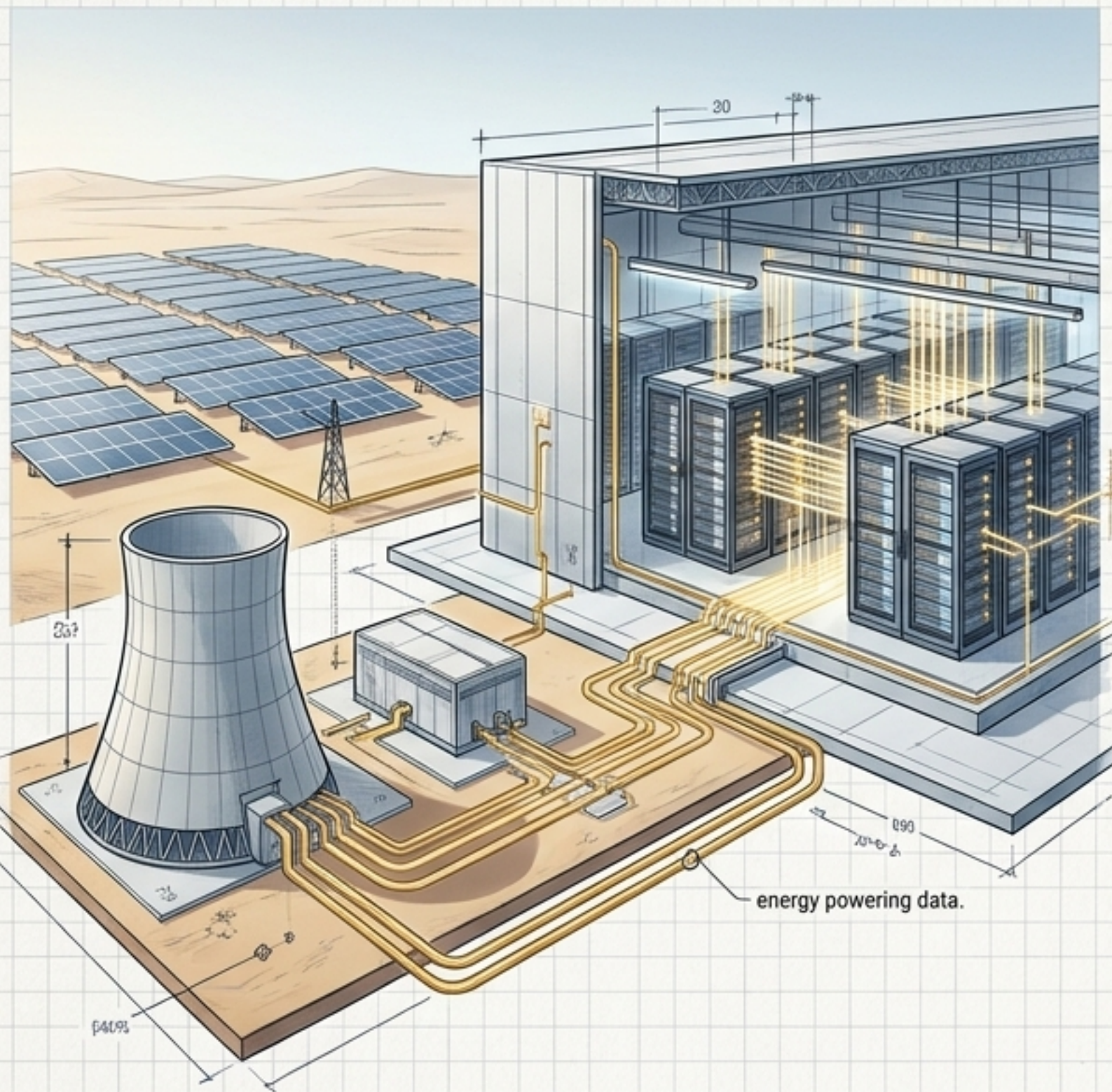
Биолошка инспирација

Стартап Sakana AI (\$2.5 млрд.) користи еволутивно спајање модела — биолошки инспирисан метод стварања ефикаснијих алгоритама без масивних трошкова тренирања.

Soft Law приступ

Уместо казни, држава кроз AISI пружа савете. План премијерке предвиђа 2.3 трилиона долара јавно-приватних инвестиција до 2040. уз домаћи суверенитет над подацима (Sarashina модел).

УЈЕДИЊЕНИ АРАПСКИ ЕМИРАТИ: Шампион AI дипломатије

Врхунски суверени модели

Институт TII развија Falcon (лидер у отвореном коду) и Jais (најнапреднији модел за 400 милиона Арапа).

Енергија као валута

Решавање највећег проблема AI индустрије — енормне потрошње струје — нуђењем неограничене соларне и нуклеарне енергије дата-центрима.

Геополитичко балансирање

Фонд MGX инвестира десетине милијарди. Компанија G42 осигурава 1.5 млрд. долара од Microsoft-а, истовремено позиционирајући УАЕ као неутрално тржиште за Глобални југ.

Неограничена енергија

Капитал MGX фонда

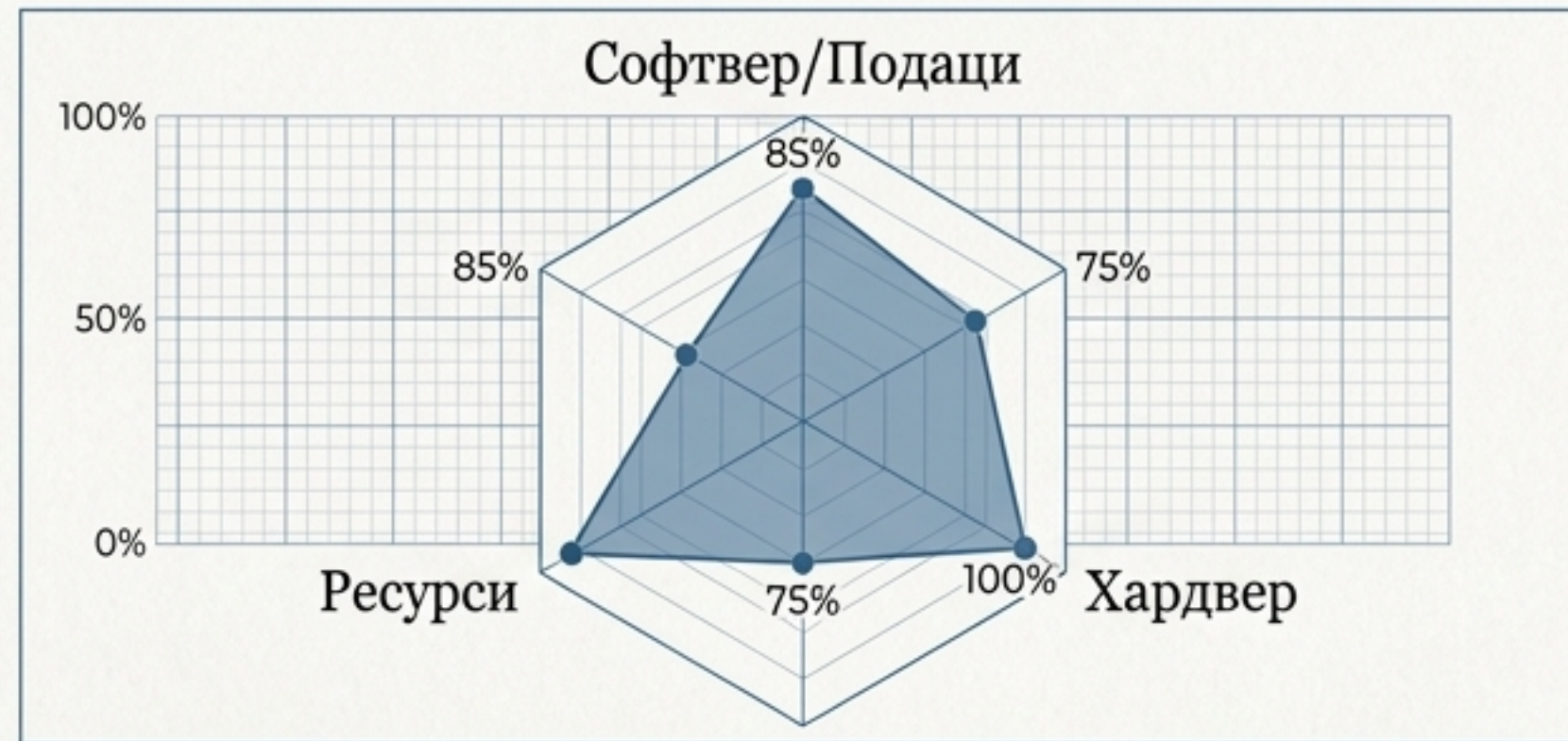
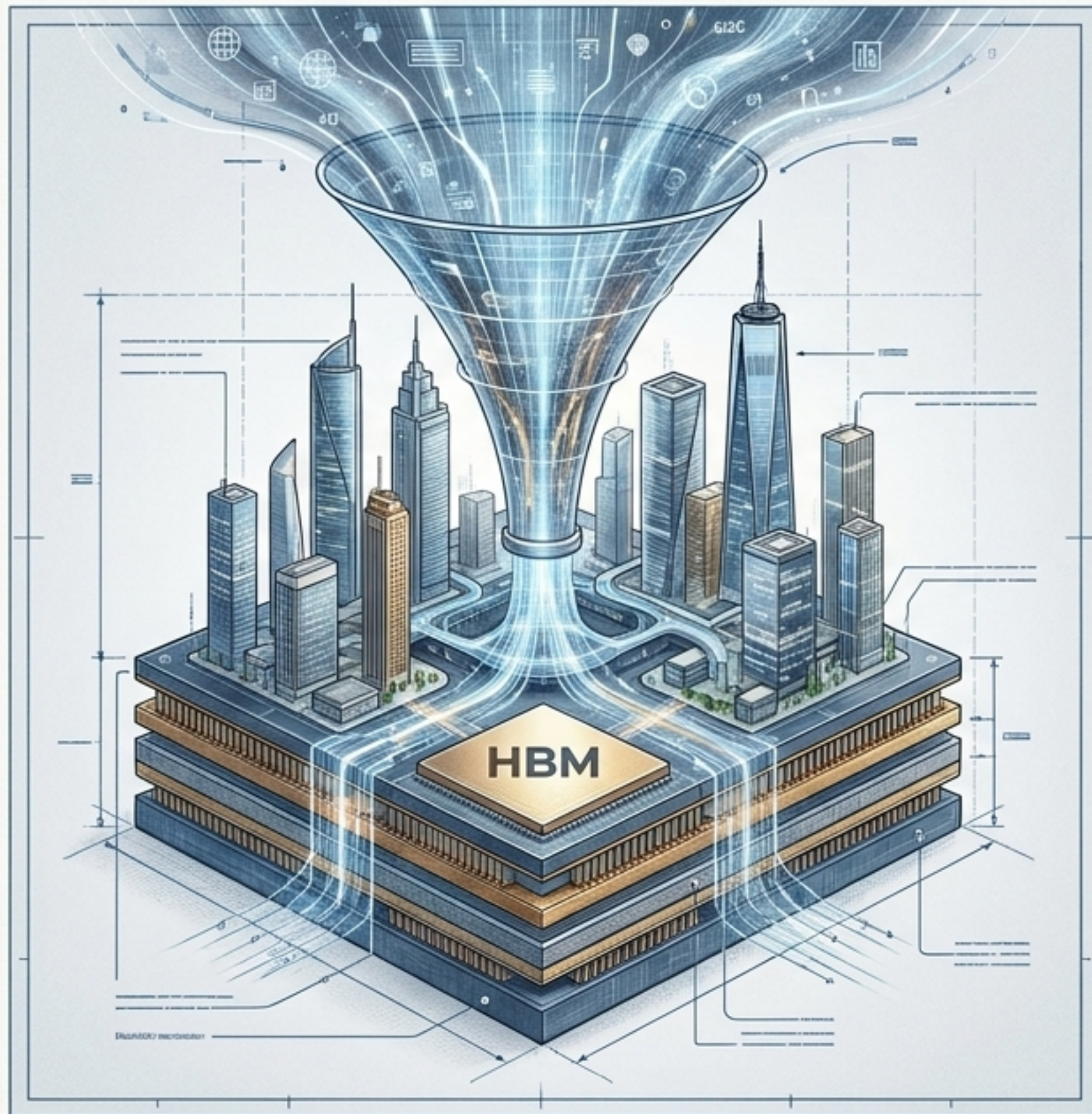

Дипломатска неутралност

Глобални AI Центар

ЈУЖНА КОРЕЈА: Непокосновена хардверска тврђава

Апсолутни монопол

SK Hynix и Samsung контролишу глобално тржиште ултра-брзих HBM чипова. Без ових компоненти, архитектуре попут Nvidia Blackwell не могу да функционишу.

Софтверска независност

Једна од ретких земаља са сопственим претраживачем. Компанија Naver (HyperCLOVA X) успешно штити домаће тржиште и државну управу од доминације Гугла.

Индустријска доминација

Светски лидер по густини робота; дубока имплементација AI у ауто-индустрију (Hyundai/Kia) и паметне фабрике полупроводника.

ИЗРАЕЛ: Војни инкубатор и нише изврсности

Јединица 8200 као факултет

Елитне сајбер јединице функционишу као најбољи инкубатори на свету, дајући тинејџерима неограничене ресурсе за развој сајбер-одбране и компјутерског вида.

Двосмерна симбиоза са САД

Израел не копира, већ испоручује технологију. Nvidia је купила израелски Mellanox за 7 млрд. долара како би осигурала InfiniBand технологију за своје суперкомпјутере.

Ултра-специјализација

Доминација у профитабилним нишама: аутономна возња (Mobileye продат Интелу за 15 млрд.) и сајбер-безбедност (Wiz процењен на 23 млрд. од стране Гугла).

Архитектура мултиполарног поретка: Упоредна анализа

Држава	Национална филозофија	Главни адут	Критично ограничење
Русија	Дигитални суверенитет по сваку цену	Снажни домаћи ЛЛМ модели	Хардверски ембарго
ЕУ	Безбедност и људска права	Регулаторна моћ (AI Act)	Драстичан недостатак капитала
Индија	Демократизација (АИ за све)	Огромни подаци и Scale	Дигитална неписменост у руралним зонама
Јапан	Спајање са физичким светом	Роботика и ланци снабдевања	Старење популације
УАЕ	АИ дипломатија и профит	Неограничена енергија и капитал	Зависност од увозног талента
Ј. Кореја	Индустријска доминација	Монопол над НВМ чиповима	Ослањање на западне ЛЛМ екосистеме
Израел	Војна супериорност	Сајбер-безбедност и нише	Зависност од америчког тржишта

Нова валута геополитичке моћи

Моћ се прелива са оних који праве апликације на оне који контролишу базу.

НАПРЕДНИ ПОЛУПРОВОДНИЦИ (Физички темељ)

Контрола монопола над НВМ меморијом и производњом силицијума (Источна Азија).

ЕНЕРГИЈА И СУВЕРЕНИ КАПИТАЛ (Погонско гориво)

Масивни ресурси, зелена енергија и инвестициони фондови за дата-центре (Блиски исток).

ПАМЕТНА РЕГУЛАТИВА (Правила игре)

Правни оквири који штите суверенитет, поверење и инклузију без гушења иновација (ЕУ, Индија, Јапан).

Будућност не припада једном победнику.

*У дигиталној мултиполарности,
глобалном економијом ће владати они
који контролишу чворишта.*